

Konferencja międzynarodowa: „Afrykańska tradycja – Afrykańska nowoczesność”.

Łódź, Pałac Biedermanna (ul. Franciszkańska 1/5)

19–20 listopada 2016 r.

Organizatorzy:

Katedra Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego i Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata

Współorganizatorzy: Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego

Patronat honorowy: Polskie Towarzystwo Afrykanistyczne

Wsparcie organizacyjne: Instytut Afrykański w Łodzi oraz Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi

Zgromadzonych gości powitała i słowo wstępne wygłosiła przewodnicząca komitetu naukowego spotkania – dr hab. Aneta Pawłowska. Uroczystego otwarcia konferencji dokonali: prof. dr hab. Zofia Wysokińska – Prorektor Uniwersytetu Łódzkiego ds. współpracy z zagranicą, prof. dr hab. Krzysztof Stefański – Kierownik Katedry Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego i prof. dr hab. Jerzy Malinowski – Prezes Polskiego Instytutu Studiów Nad Sztuką Świata. Natomiast przedstawicielka Katedry Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu – dr hab. Anna Nadolska-Styczyńska odczytała list skierowany do uczestników konferencji przez Zarząd Polskiego Towarzystwa Afrykanistycznego. Konferencję otworzyła sesja plenarna, zatytułowana „Kultura – Tradycja”, w której wykłady wygłosili goście zagraniczni: profesor Olatunji Alabi Oyeshile z University of Ibadan oraz profesor Abedalrazaka Al-Nasir – Rektor Wasit University w Iraku, poruszając problematykę estetyki afrykańskiej oraz rozwoju szkolnictwa na Zanzibarze.

Kolejne sesje zostały podzielone na panele: „Sztuka europejska wobec Afryki”, „Historia – Ekonomia – Polityka”, „Architektura”, „Etnografia”, „Sztuka współczesna”.

Podczas obrad zaprezentowano dwadzieścia trzy referaty poświęcone różnym aspektom tradycyjnych i współczesnych kultur Afryki. Tematem wiodącym była

problematyka szeroko pojętej sztuki. Autorzy referatów zaprezentowali nowe kierunki badań współczesnej historii sztuki dotyczące inspiracji i obrazu Afryki oraz jej mieszkańców, jakie znajdujemy w sztuce Europy. Interesujące kwestie podnieszono w wystąpieniach dotyczących współczesnych osiągnięć sztuki Afrykanów, tworzonej tak na terenie Afryki, jak poza jej granicami. Dotyczyły one między innymi hybrydowości tych realizacji oraz nowych form i politycznych przesłań sztuki komiksu. Ciekawym głosem w dyskusji były prezentacje architektów i historyków sztuki zajmujących się kwestiami zachodzących przemian i modernizacji architektury afrykańskiej przy jednoczesnym zachowaniu walorów tradycyjnego, organicznego budownictwa na tym kontynencie. Niemniej ciekawe były też wystąpienia dotyczące tradycyjnej sztuki kontynentu (plastyki i tańca), oraz tradycyjnej obrzędowości i zachodzących w nich przemian.

Prezentacjom towarzyszyła ożywiona dyskusja. Szczególnie interesujące pod tym względem okazały się panele poświęcone problematyce historyczno-politycznej oraz etnologicznej. Wzbudziły one bowiem gorące polemiki z żywym udziałem gości zagranicznych. Shaibu Sunday Danladi (University of Economics Prague) podjął problem doświadczeń kolonialnych, m.in. niewolnictwa, i dziedzictwa epoki kolonialnej, nadal wpływających na współczesne zachodnie postrzeganie historii i kultur Afryki. Dotyczy to zarówno interpretacji dziejów kontynentu, jak zainteresowań jego tradycjami kulturowymi, z wyraźnym nastawieniem na ich odmiennosc od kultury Zachodu. Ostatecznie dyskusja toczyła się wokół potrzeby nowego spojrzenia na kontynent afrykański i uwolnienia się od wciąż niestety obecnych uprzedzeń i lęków. Wspominano o konieczności ponownego odczytania pewnych faktów związanych z historią i polityką kontynentu. Omawiano także potrzeby podejmowania działań w zakresie poszanowania i ochrony dziedzictwa kulturowego Afryki oraz dyskutowano nad nowymi kontekstami sztuki i architektury afrykańskiej.

W pierwszym dniu spotkania uczestnicy mieli możliwość zwiedzić wystawę „W służbie władców i czarowników. Sztuka Nigerii”, prezentowaną w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi. Ekspozycja ukazuje przykłady tradycyjnej plastyki obrzędowej (maski, figury i fetysze), a także dzieła sztuki współczesnej (m.in. 35 grafik, ukazujących scenki rodzajowe i mitologiczne). Goście zostali oprowadzeni po wystawie przez jej kuratora, mgr Dariusza Skonieczko (PME w Warszawie).

Elementem ważnym i istotnym dla dalszej działalności organizatorów konferencji okazało się opracowanie listu intencyjnego dotyczącego współpracy prowadzonej między Uniwersytetem Łódzkim reprezentowanym przez Prorektor prof. dr hab. Zofię Wysokińską a Wasit University w Iraku, reprezentowanym przez profesora Abedalrazaka Al-Nasira. Planowane działania dotyczyć będą współpracy akademickiej, wymiany pracowników naukowych oraz studentów.

W konferencji uczestniczyło 28 referentów oraz około 30 słuchaczy reprezentujących uczelnie zagraniczne: Wasit University w Iraku, University of Economics Prague, University of Ibadan oraz polskie uczelnie i inne instytucje nauki i kultury: Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie i Politechnikę Szczecińską. Sopotką Szkołę Wyższą, Polską Akademię Nauk, UMCS; PISnSS, Teatr Powszechny w Łodzi, Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi i Muzeum Etnograficzne w Warszawie.

Konferencja została podsumowana i zamknięta przez dr hab. Anetę Pawłowską. Kolejna edycja spotkania jest planowana na rok 2016.

Aneta Pawłowska
Anna Nadolska-Styczyńska